

Okul Yöneticilerinin Özyeterlilik Algıları ile Politik Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma*

A Research to Investigate the Relationship Between School Headquarters' Perceptions of Self-Efficacy and Their Political Skills

Fatma BAYRAKTAR**

Öz

Bu çalışmada, Denizli Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerindeki okullarda yönetici olarak görev yapan öğretmenlerin özyeterlilikleri ile politik becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra katılımcı okul yöneticilerinin özyeterlilik ve politik beceri algılarının bazı demografik değişkenler perspektifinde incelenmiştir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmaya Denizli İlinin Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde görev yapan 236 okul yöneticisi dahil edilmiştir. Araştırma verileri kişisel bilgi formu, yönetici özyeterlilik ölçeği ve politik beceri ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonucunda, okul yöneticilerinin özyeterlilik düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. İlkokullarda görev yapan okul yöneticilerinin, liselerde görev yapan okul yöneticilerine oranla algı düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Okul yöneticilerinin özyeterlilik düzeylerine ilişkin algılarında cinsiyet, görev yapılan ilçe, mesleki kıdem, çalışılan okuldaki kıdem, eğitim düzeyi gibi değişkenlere göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Okul yöneticilerinin politik beceri düzeyleri yüksek bulunmuştur. Okul yöneticilerinin özyeterlilik düzeyi algıları ile politik beceri düzeyi algıları arasında pozitif yönde zayıf bir korelasyon ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okul yöneticilerinin politik becerileri özyeterliliklerini anlamlı düzeyde yordamaktadır. Okul yönetici adaylarının ve okul yöneticilerinin politik beceri düzeylerini yükseltmek adına eğitim programları düzenlenebilir.

Anahtar Kelimeler: Özyeterlilik, Politik Beceri, Okul Yöneticileri, İlişki Ağ Kurma, Kişilerarası Etki, Sosyal Zekâ, Samimi Görünme.

Abstract

In this study, it was aimed to investigate the relationship between school administrators' perceptions of self-efficacy and political skills in Denizli Pamukkale and Merkezefendi districts. In addition, the self-efficacy and political skill perceptions of the participant school administrators were examined in the perspective of some demographic variables. Relational screening model, which is one of the quantitative research methods, is used. 236 school administrators working in Pamukkale and Merkezefendi districts of Denizli province were included in this research. Research data were collected using personal information form, executive self-efficacy scale and political skill scale. As a result of the research, it was seen that the school administrators' self-efficacy levels were high. Perception levels of school administrators working in primary schools were found to be higher than school administrators working in high schools. There was no significant difference in perceptions of school administrators regarding self-efficacy levels according to variables such as gender, district of duty, seniority at work, seniority at school, and postgraduate education. School administrators' political skill levels were found to be high. It was concluded that there is a weak positive correlation between school administrators' perceptions of self-efficacy level and political skill level perceptions. Political skills of school administrators significantly predict their self-efficacy. Training programs can be organized in order to increase the political skill levels of school administrator candidates and school administrators.

Keywords: Self-Efficacy, Political Skill, School Administrators, Relationship Building, Interpersonal Impact, Social intelligence, Appearing Sincere.

* Bu çalışma 2020 yılında yapılmış olan “Okul Yöneticilerinin Özyeterlilikleri ile Politik Becerileri Arasındaki İlişki” başlıklı, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nde savunulan tezden uyarlanmıştır. Araştırma verileri 2019 yılında toplandığından, etik onay zorunluluğu bulunmamaktadır.

** Müdür Yardımcısı, Hacı İbrahim Demireren Cumhuriyet İlkokulu (Denizli), e-posta: bykrtrftm@gmail.com
ORCID: 0009-0000-2432-7639

1. Giriş

İnsanlar çalışma hayatlarında karşılaştıkları sorunlarla baş edebilmek ve amaçları doğrultusunda ilerleyebilmek için farklı yollar denerler. Bunlara örnek olarak bu çalışmanın konusunu oluşturan özyeterlilik ve politik beceriler verilebilir. Özyeterlilik, en genel anlamıyla, kişinin kendine ve başarabileceklerine olan inancıdır (Şenel ve Buluş, 2016). Bandura'ya (1998) göre, yeterliliğe güçlü bir inanç, kişinin birçok alanda becerisini ve mutluluğunu artırır. Özyeterliliği yüksek okul yöneticilerinin karşılaştıkları güçlükler 'kaçınılması gereken unsur' olarak değil aşılması mümkün durumlar olarak görülmektedir. Bu bakış açısına sahip okul yöneticileri, çalışmalarında kendilerine zorlayıcı hedefler koyarlar ve bu hedeflere ulaşmak için özveri gösterirler. Başarısızlık durumunda pes etmek yerine çabuk toparlanırlar; çabalarını artırarak yollarına devam ederler. Bunu yetersiz çabaya, eksik bilgiye veya mevcut yeteneğe bağlarlar. Okul yöneticilerinde özyeterlilik gibi olması beklenen birçok özellik vardır. Bunlardan bir diğeri de politik beceridir (Acar, 2007).

Örgütlerdeki politik davranış, kişinin işi için bir sorumluluk içermemektedir. Ancak politik davranışlar, kişilerin hem özel hayatlarında hem de iş hayatlarında avantajlı bir konuma gelmelerini sağlar. Politik davranışlar, örgüt içindeki örtük davranışlardır. Bu davranışlar olumlu ve olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir (Yıldıztaşı, 2017).

Politik beceriler; ağ kurma, kişilerarası etki, sosyal zeka (temkinli olma) ve samimi görünme olmak üzere dört alt boyutta toplanabilmektedir (Ferris vd., 2007). Diğer kişi ve gruplarla kolayca iletişim kurabildikleri için hedefleri doğrultusunda kendi çabalarının yanı sıra çevrelerindeki diğer kişilerin desteğini de görebilirler. Bu beceri, özellikle yönetici pozisyonundaki kişiler, insanları örgüte veya kendi amaçlarına yönlendirebildiklerinde etkili olabilmektedir (Akçakanat ve Uzunbacak, 2017).

Politik becerilere sahip olan insanlar örgütteki diğer insanları, akıllı ve anlamlı bir şekilde gözlemler. Bu da sosyal zekalarını yansıtır. Çevresindekileri çok iyi bir şekilde gözlemleyebilen insanlar, kişinin dikkatini nasıl çekebileceği ve nasıl yaklaşabileceği hakkında fikri olduğu için diğeri için sağlıklı bir iletişim ağı kurmada zorlanmayacaktır (Nair, 2018).

Bu çalışmada eğitim kurumlarının belirlenen amaçlar doğrultusunda faaliyet göstermesinde etkin rol oynayan okul yöneticilerinin özyeterlilik düzeyleri ile politik becerileri arasındaki ilişki konu alınmıştır. Özyeterlilik kişinin görevini layıkıyla yapabileceğine dair kendine olan güvenidir. Kişinin başarıları üzerinde de oldukça etkilidir. Kişinin özyeterliliği üzerinde sosyal yaşamından iş yaşamına birçok etmen etkili olabilmektedir. Özyeterlilik üzerinde politik beceri düzeyinin de etkisinin olabileceği düşünülmektedir. Politik becerinin ilişki ağı kurma, kişilerarası etki, sosyal zeka ve samimi görünmeye yönelik tüm becerileri içermesinden dolayı bu becerilerin okul yöneticilerinin özyeterliliklerini yordama durumu çalışmanın konusu olmuştur.

2. Özyeterlilik Algısı, Politik Beceri ve Özyeterlilik ile Politik Beceri Arasındaki İlişki Kıyaslanması

Kuramsal çerçevede özyeterlilik kavramı ilk olarak Sosyal Bilişsel Kuram çerçevesinde Albert Bandura (1977) tarafından kullanılmıştır. Sosyal Bilişsel Kurama göre birey, kendi geleceğini belirleyen, aktif ve kendini düzenleme yeteneğine sahip olan bir canlı olarak nitelendirilmektedir. Diğer kuramlardan farklı olarak sosyal bilişsel kuram, birey ve çevresindeki sosyal sistemler arasında tek yönlü değil, karşılıklı bir etkileşim olduğunu ileri sürmektedir. İnsanın çevresi ve sosyal sistemler üzerindeki etki yaratma gücünün temelinde kendi yetkinliklerine olan inancının yattığı belirtilmekte ve bu inanç özyeterlilik olarak adlandırılmaktadır (Şenel ve Buluş, 2016). Bandura (1997) özyeterliliği, “bireyin kendi yeteneklerini düzenleme ve herhangi bir işi yapacağına olan inancıdır” olarak tanımlamaktadır.

Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramının özellikleri özyeterliliğin gelişiminde etkili olmuştur. Bu kuram, özyeterlilik inancını, kişinin kendini yansıtabilme ve gözlemleyebilme ve ilişkilerin sonucunu anlayabilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca bireyin özyeterlilik düzeyi, sahip olduğu bilişsel özelliklerinden ve çevresiyle girdiği sosyal tepkimelerden doğrudan etkilenmektedir (Acar, 2007).

Bandura, bireylerin özyeterlilik düzeylerini etkileyen dört faktör olduğunu ileri sürmektedir. Bunlar; doğrudan deneyimler, başkalarının yaşamlarının gözlemlenmesi, sözel ikna, kişinin fiziksel ve duygusal özellikleridir. Özyeterlilik algısı kişinin karşılaştığı problemlerle baş edebilmek için sahip olduğu kapasiteye olan inancının düzeyini belirlemektedir. Kişinin özyeterlilik algısı ne kadar yüksek olursa karşılaşılan bir olumsuz durum karşısında sarf edilecek çaba da o denli büyük olacaktır (Bandura, 1977). Bandura (1977), özyeterlilik algı kaynaklarını;

- a) Görevi başarma,
- b) Dolaylı tecrübe,
- c) Sözel ikna,
- d) Duygusal uyarılma olmak üzere dört ana başlık altında toplamıştır.

Görevi başarma; kişisel deneyimlere dayandığı için özyeterlilik algısının en güçlü kaynağıdır. Başarı beklentileri yükseltirken, başarısızlık beklentilerini düşürür. Göreve başlama kaynağı kişinin geçmişte yaşadığı deneyimlerinin sonuçlarının gelecek beklentilerini şekillendirdiği ile ilgilidir.

Dolaylı tecrübe; birçok deneyimden elde edilen beklentilerdir. Başkalarının zor durumlarda başarılı olduğunu gören kişiler, çaba sarf ettiklerinde ve emek verdiklerinde başarılı olacaklarını bekleyebilirler. Örneğin, alanlarında başarılı olan bazı insanlar, diğerleri için bir ilham kaynağıdır.

Sözel ikna; kolay ve kolayca bulunabilmesi nedeniyle sıklıkla kullanılır. İnsanlar ikna edici önerilerle başarılı olabileceklerine dair bir inanç geliştirirler. Ancak böyle bir beklenti, tehditlere ve tekrarlanan başarısızlıklara karşı uzun ömürlü değildir.

Duygusal uyarılma; tehdit edici durumlar yeterlilik algısını etkileyebilir. İnsanlar kaygı ve strese yatkınlıklarını kısmen duygusal uyarılma durumuna bağlarlar. Yüksek duygusal uyarılma

başarıyı baltalayabileceğinden, insanlar genellikle gergin ve telaşlı olmadıklarında başarılı olacaklarını varsayarlar.

Politik beceri kavramı 1900'lerin başında ortaya çıkmıştır. Ancak örgütlerde politik davranışların yeterince bilinmediği ve yeterince kullanılmadığı görülmektedir. Bireylerin amaçlara ulaşmak için çaba gösterme yeteneği, politik beceri olarak tanımlanabilir (Mintzberg, 1983). Politik becerilere sahip kişiler, sosyal becerilerini karşılaştıkları farklı durumlara uyarlamak için bu becerileri kullanabilirler. Bir insan başkalarına karşı samimi olabildiğinde, onları kolayca etkileyebilir ve onları hedeflere yönlendirebilir. Diğer bir deyişle insanların samimi bir tavır sergileyebilmeleri, çevreleri tarafından güvenilir görülmelerini sağlamaktadır (Sümer, 2020)

Literatürde öz-yeterlilik kavramı ilk olarak Albert Bandura (1977) tarafından Sosyal Bilişsel Kuram çerçevesinde kullanılmıştır. Sosyal Bilişsel Kuram'a göre birey, kendi kaderini tayin eden, aktif ve kendi kendini düzenleyen bir varlık olarak karakterize edilir. Diğer teorilerden farklı olarak sosyal bilişsel teori, birey ile çevresindeki sosyal sistemler arasında tek yönlü değil, karşılıklı bir etkileşim olduğunu savunur. Kişinin kendi yeterliklerine olan inancının temelinde, insanların çevreleri ve sosyal sistemleri üzerinde etki yaratabilme gücünün yattığı belirtilmektedir ve bu inanca öz-yeterlilik adı verilmektedir (Şenel ve Discovery, 2016). Bandura (1997) öz yeterliliği “bireyin yeteneklerini organize edebileceği ve işi yapabileceğine olan inancı” olarak tanımlamaktadır.

Eğitim bilimleri alanında öz-yeterlilik kuramından yola çıkarak geliştirilen bir diğer kavram da “akademik öz-yeterlilik” kavramıdır. Akademik özyeterlilik, temelde bireylerin kendilerine verilen akademik görevleri başarıyla yerine getirme konusunda sahip oldukları inançlarıdır (Schunk, 1991). Akademik öz-yeterlilik inancının özellikle her düzeyde öğrenim gören öğrencilerin akademik başarısı (Pajares, 2003; Robbins vd., 2004) ve motivasyonu (Lynch ve Dembo, 2004) üzerindeki etkisi nedeniyle önemli olduğu belirtilmektedir.

Özyeterlilik kişinin kendine yönelik görüşlerini ifade ederken, politik beceriler ile kişi çevresindeki kişileri yorumlayabilmekte ve neyi nasıl yaptıkları konusunda varsayımlarda bulunabilmektedir. Öğretmenlerin özyeterlilik düzeylerinin iş doyumlarına etkisi olduğunu kanıtlayan çalışmalar mevcuttur (Klassen ve Chiu, 2010). Özyeterliliğin, tükenmişlik, okuldaki çatışmaları çözme stratejileri, öğretmen liderliği davranışı, iş stresi gibi kavramlarla ilişkilerini inceleyen çalışmalarda mevcuttur (Arıkan, 2019; Baltacı, 2017; İnandı, Tunç ve Gündüz, 2013; Klassen ve Chiu, 2010; Skaalvik ve Skaalvik, 2010; Yaz, 2018). Politik beceri ile liderlik davranışları, psikolojik sermaye, örgütsel bağlılık ve tükenmişlik kavramlarının karşılaştırıldığı çalışmalar da mevcuttur (Atay, 2010; Cingöz, 2013; Çıtak, 2011; Özdemir ve Gören, 2015; Yıldıztaşı, 2017).

3. Yöntem ve Bulgular

3.1. Araştırmanın Amacı, Evreni ve Örneklemi

Bu çalışmada, Denizli Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerindeki okullarda yönetici olarak görev yapan öğretmenlerin öz-yeterlilik inançları ile politik beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin

belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin öz yeterlik ve politik beceri algılarının bazı değişkenlere (okul türü, cinsiyet, ilçe, mesleki kıdem, okuldaki kıdem, lisansüstü eğitim durumu) göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği de incelenmiştir. Ayrıca okul yöneticilerinin öz-yeterlik algıları ile politik becerileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın evrenini 2019-2020 eğitim öğretim yılında Denizli Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerindeki okullarda yönetici olarak görev yapan 612 okul yöneticisi oluşturmaktadır. %95 güvenirlik ve %95 geçerlilik için örneklem büyüklüğü 236 olarak hesaplanmıştır.

3.2. Araştırmada Kullanılan Ölçekler, Güvenirlik ve Geçerlilik Analizleri

Araştırmada verileri toplamak için demografik soruların yanında iki farklı ölçek kullanılmıştır. Araştırmada kullanılacak olan “Yönetici Öz Yeterliliği Ölçeği” ve “Politik Beceri Ölçeği”ne ilişkin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları aşağıda verilmiştir.

Yönetici Öz-Yeterlik Ölçeği: Bu ölçek Tschannen-Moran ve Gareis (2004) tarafından geliştirilmiş ve Negiş-Işık ve Derinbay (2015) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek, 18 maddeden oluşmaktadır ve orijinali 9’lu likert tipi bir ölçektir. Çalışmamızda anket uygulamasında sık kullanıldığı ve Türkçe’ye uygunluğu esas alındığı için uygulamada beşli likert tipi ölçeğe dönüştürülmüştür. Negiş-Işık ve Derinbay’ın (2015) çalışmalarında ölçeğin tek faktörlü bir yapı gösterdiği bulunmuştur. Bu çalışmada ölçeğin cronbach alfa katsayısı .93 olarak hesaplanmıştır.

Politik Beceri Ölçeği: Ölçek Ferris ve diğerleri (2005) tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçek İlişki Ağı Kurma Becerisi, Kişilerarası Etki, Sosyal Zeka ve Samimi Görünme olmak üzere dört boyuttan oluşmaktadır. Tablo 1’de çalışmada kullanılan ölçekleri ve alt boyutlarına dair güvenirlik değerleri verilmiştir.

Tablo 1. Ölçek ve alt boyutların güvenirlik değerleri

Ölçek	Alt boyut	Cronbach alfa	Soru sayısı
Öz Yeterlik	Tek boyut	.938	18
Politik Beceri Ölçeği	İlişki Ağı Kurma	.783	6
	Kişilerarası Etki	.869	4
	Sosyal Zekâ	.875	5
	Samimi Görünme	.798	3

Tablodaki verilere göre çalışmada kullanılan ölçeklerin ve alt boyutlarına ilişkin toplanan verilerin güvenirlik düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Alt boyutların aritmetik ortalaması, standart sapma ve çarpıklık & basıklık değerleri

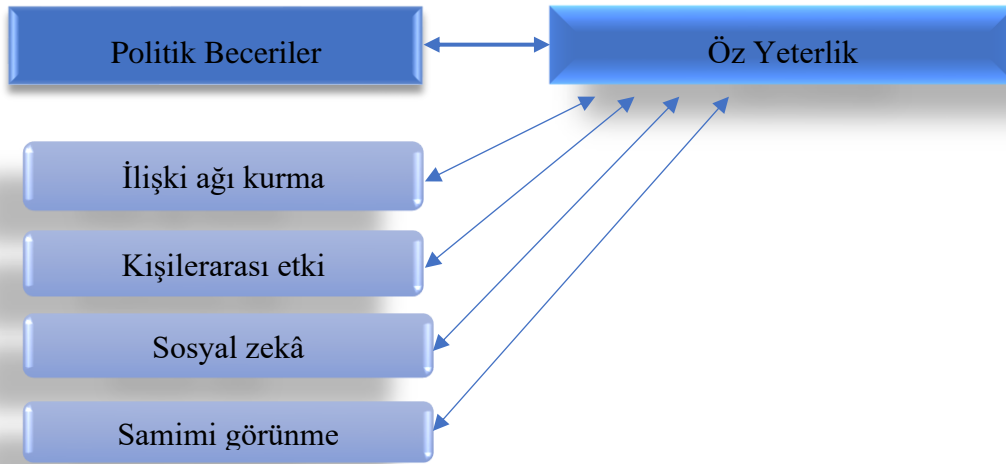
Ölçekler ve Boyutları	\bar{X}	s	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
Öz Yeterlik	4,18	0,55	-1,11	1,02
İlişki Ağı Kurma	3,97	0,63	-0,41	0,14
Kişilerarası Etki	4,12	0,69	-0,58	-0,01
Sosyal Zekâ	3,98	0,69	-0,43	-0,09
Samimi Görünme	4,54	0,54	-1,43	0,81
Politik Beceri Ölçeği	4,10	0,53	-0,74	1,36

Tabloya göre verilerin normal dağılım gösterdiği ve parametrik testlerin analizine uygun olduğu görülmüştür. Okul yöneticilerinin demografik değişkenlerinin dağılımının incelenmesinde betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır.

3.3. Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Okul yöneticilerinden toplanan verilere göre oluşturulan model aşağıda verilmiştir. Modelde Öz yeterlik ile politik beceriler ve alt boyutları arasındaki ilişki yer almaktadır. Araştırma hipotezleri ilgili çalışmalar incelenerek hazırlanmış ve alternatif hipotezler aşağıdaki gibi kurulmuştur (Alev, 2019; Arıkan, 2019; Bozbayındır ve Alev 2019; Sümer, 2020).

- H1: Okul yöneticilerinin özyeterlilikleri ile politik becerileri arasında anlamlı ilişki vardır.
- H2: Okul yöneticilerinin özyeterlilikleri ile politik becerilerin ilişki ağı kurma alt boyutu arasında anlamlı ilişki vardır.
- H3: Okul yöneticilerinin özyeterlilikleri ile politik becerilerin kişiler arası etki alt boyutu arasında anlamlı ilişki vardır.
- H4: Okul yöneticilerinin özyeterlilikleri ile politik becerilerin sosyal zeka alt boyutu arasında anlamlı ilişki vardır.
- H5: Okul yöneticilerinin özyeterlilikleri ile politik becerilerin samimi görünme alt boyutu arasında anlamlı ilişki vardır.
- H6: Okul yöneticilerinin politik becerileri özyeterliliklerini yordamaktadır.

Şekil 1. Araştırmanın modeli

3.4. Verilerin Analizi

Çalışma için anket formları bilgisayar ortamına aktarılırken tüm soruları aynı işaretleyen ve/veya ölçekteki soruların büyük bir kısmını boş bırakan 25 yöneticinin verileri çalışma dışında bırakılmıştır. Araştırma verileri çözümlemesinde SPSS 25.0 istatistik paket programı kullanılmıştır.

Sadece iki ifadenin yer aldığı değişkenlere göre oluşan farklılığı test edebilmek için Independent Sample T- test testi kullanılmıştır. Yöneticilerin ikiden fazla ifadenin yer aldığı değişkenlere göre yapılan karşılaştırmalı analizlerde tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Bu analizlerdeki anlamlılıkların hangi gruplar arasında oluştuğunu belirlemek için Tukey HSD kullanılmıştır. Okul yöneticilerinin politik becerileri alt boyutları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır.

3.5. Demografik Bulgular

Çalışmanın katılımcılarına ilişkin demografik özellikler Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Araştırmaya katılan ilköğretim kurumu yöneticilerinin demografik özelliklerinin dağılımı

Demografik Özellikler		Frekans	%
Okul türü	İlkokul	124	52,5
	Ortaokul	56	23,7
	Lise	56	23,7
Cinsiyet	Kadın	67	28,4
	Erkek	169	71,6
Görev Yaptığı İlçe	Pamukkale	107	45,3
	Merkezefendi	129	54,7
Mesleki Kıdem	10 yıl ve altı	38	16,1
	11-15 yıl arası	60	25,4
	16-20 yıl arası	67	28,4
	21-25 yıl arası	34	14,4
	26 yıl ve üstü	37	15,7
Çalışılan okuldaki kıdem	1 yıl ve altı	56	23,7
	2-3 yıl arası	64	27,1
	4-5 yıl arası	80	33,9
	6 yıl ve üstü	36	15,3
Lisansüstü eğitim	Evet	84	35,6
	Hayır	152	64,4
Toplam		236	100

Çalışmaya katılan okul yöneticilerinin yarısından fazlası (%52.5) ilkokullarda, %23.7'si ortaokullarda ve %23.7'si liselerde görev yapmaktadır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunu (%71.6) erkekler oluşturmaktadır. Katılımcıların %54.7'si Merkezefendi, %45.3'ü Pamukkale ilçesindeki okullarda yöneticilik yapmaktadır. Mesleki kıdeme bakıldığında; katılımcıların %16.1'i 10 yıl ve altı, %25.4'ü 11-15 yıl arası, %28.4'ü 16-20 yıl arası, %14.4'ü 21-25 yıl arası, %15.7'si de 26 yıl ve üstü yıldır öğretmenlik yapmaktadırlar. Katılımcıların yarısından fazlası (%64.4) lisansüstü eğitim almamıştır.

3.6. Araştırmanın Tanımlayıcı İstatistikleri

Okul yöneticilerinin özyeterlik düzeylerine ve politik beceri düzeylerine yönelik algılarına ilişkin bulgular bu başlık altında yer almaktadır. Okul yöneticilerinin öz yeterlikleri düzeyleri

ve politik beceri düzeylerinin alt boyutuna ilişkin algılarını betimleyen bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Okul Yöneticilerinin özyeterlilikleri düzeyleri ve politik beceri düzeylerinin alt boyutuna ilişkin algılarını betimleyen istatistik değerleri

Ölçek	Boyut	n	\bar{X}	s	Değerlendirme
Özyeterlilik Ölçeği	Tek Boyut	236	4,18	0,56	Yüksek
Politik Beceri Ölçeği	İlişki Ağı Kurma Becerisi	236	3,97	0,63	Yüksek
	Samimi Görünme	236	4,54	0,55	Çok Yüksek
	Kişilerarası Etki	236	4,12	0,69	Yüksek
	Sosyal Zekâ	236	3,98	0,70	Yüksek
	Toplam Politik beceri	236	4,10	0,54	Yüksek

Tablo 4'teki verilere göre katılımcıların özyeterlilik algıları genel olarak yüksek bulunmuştur. Katılımcıların politik beceri algıları genel olarak yüksek bulunmuştur. Katılımcıların ilişki ağı kurma becerilerine, kişilerarası etkiye ve sosyal zekaya yönelik becerilerini yüksek olarak niteledikleri, samimi görünme becerisini ise çok yüksek olarak niteledikleri görülmüştür.

3.7. Bağımsız T-Testi Analizleri

Okul yöneticilerinin özyeterlilik, politik beceri ve alt boyutlarına yönelik algıları ile cinsiyet değişkenine göre t testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Okul yöneticilerinin özyeterlilik, politik beceri ve alt boyutlarına yönelik algıları ile cinsiyet değişkenine göre t testi sonuçları

Ölçek ve Boyut	Cinsiyet	n	\bar{X}	s	t	p
İlişki Ağı Kurma Becerisi	Kadın	67	3,85	0,66	1,934	0,054
	Erkek	169	4,02	0,61		
Samimi Görünme	Kadın	67	4,46	0,64	1,424	0,156
	Erkek	169	4,57	0,51		
Kişilerarası Etki	Kadın	67	4,13	0,70	0,144	0,885
	Erkek	169	4,11	0,69		
Sosyal Zekâ	Kadın	67	4,03	0,67	0,688	0,492
	Erkek	169	3,96	0,71		
Politik Beceri Ölçeği	Kadın	67	4,06	0,55	0,702	0,484
	Erkek	169	4,12	0,53		
Özyeterlilik Ölçeği	Kadın	67	4,22	0,49	0,728	0,467
	Erkek	169	4,17	0,58		

Tablo 5'teki verilere göre, katılımcıların öz-yeterlilik, politik beceri ve alt boyut algılarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı ($p>0,05$) bulunmuştur. Kadın ve erkek okul yöneticilerinin benzer düzeyde ilişki ağı kurma becerisine sahip oldukları görüşündedirler. Benzer şekilde arkadaş canlısı görüldüklerini, kişiler arası etkiye sahip olduklarını ve sosyal zeka ve politik beceri sergilediklerini düşünürler. Son olarak, öz yeterlilikleri konusunda aynı düzeyde inanca sahiptirler. Diğer bir deyişle, cinsiyet değişkeni bu konudaki görüşleri anlamlı bir şekilde farklılaştırmamaktadır.

Okul yöneticilerinin öz yeterlik, politik beceri ve alt boyutlarına yönelik algıları ile görev yapılan ilçe değişkenine göre t testi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Okul yöneticilerinin özyeterlik, politik beceri ve alt boyutlarına yönelik algıları ile görev yapılan ilçe değişkenine göre t testi sonuçları

Ölçek ve Boyut	Görev Yapılan İlçe	n	\bar{X}	s	t	p
İlişki Ağı Kurma Becerisi	Pamukkale	107	3,95	0,63	0,532	0,595
	Merkezefendi	129	3,99	0,64		
Samimi Görünme	Pamukkale	107	4,53	0,55	0,297	0,767
	Merkezefendi	129	4,55	0,54		
Kişilerarası Etki	Pamukkale	107	4,10	0,71	0,371	0,711
	Merkezefendi	129	4,13	0,68		
Sosyal Zekâ	Pamukkale	107	3,92	0,70	1,114	0,266
	Merkezefendi	129	4,02	0,70		
Politik Beceri Ölçeği	Pamukkale	107	4,07	0,54	0,766	0,445
	Merkezefendi	129	4,12	0,53		
Özyeterlilik Ölçeği	Pamukkale	107	4,12	0,58	1,605	0,110
	Merkezefendi	129	4,24	0,54		

Tablo 6'daki verilere göre, katılımcıların öz-yeterlik, politik beceri ve alt boyut algılarının çalıştıkları ilçe değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) bulunmuştur.

Okul yöneticilerinin özyeterlik, politik beceri ve alt boyutlarına yönelik algıları ile lisansüstü eğitim alma durumuna göre t testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Okul yöneticilerinin lisansüstü eğitim durumuna göre özyeterlikleri ve politik becerilerine göre t testi sonuçları

Ölçek ve Boyut	Lisansüstü eğitim durumu	n	\bar{x}	s	t	p
İlişki Ağı Kurma Becerisi	Evet	84	3,98	0,66	0,093	0,926
	Hayır	152	3,97	0,62		
Samimi Görünme	Evet	84	4,54	0,57	0,115	0,909
	Hayır	152	4,54	0,54		
Kişilerarası Etki	Evet	84	4,16	0,75	0,179	0,438
	Hayır	152	4,09	0,66		
Sosyal Zekâ	Evet	84	4,01	0,77	0,568	0,571
	Hayır	152	3,96	0,66		
Politik Beceri Ölçeği	Evet	84	4,12	0,60	0,483	0,630
	Hayır	152	4,09	0,50		
Özyeterlilik Ölçeği	Evet	84	4,25	0,57	1,477	0,141
	Hayır	152	4,14	0,55		

Tablo 7'deki verilere göre, katılımcıların öz-yeterlik, politik beceri ve alt boyut algılarının lisansüstü eğitim alma değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı ($p>0,05$) bulunmuştur. Lisansüstü eğitim alan ve almayan okul yöneticilerinin benzer politik becerilere sahip oldukları ve öz-yeterlik düzeylerinin benzer aralıkta olduğu söylenebilir.

3.8. Tek Yönlü Anova Analizleri

Okul yöneticilerinin çalıştığı okul türüne göre özyeterliliklerine, politik becerilerine ve alt boyutlarına ilişkin veriler Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Okul yöneticilerinin özyeterlilik, politik beceri ve alt boyutlarına yönelik algıları ile çalışılan okul türü değişkenine göre ANOVA testi sonuçları

Ölçek ve Boyut	Çalışılan Okul Türü	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
İlişki Ağı Kurma Becerisi	İlkokul	124	3,97	0,62	0,844	0,431	-
	Ortaokul	56	3,90	0,67			
	Lise	56	4,05	0,61			
Samimi Görünme	İlkokul	124	4,56	0,53	0,269	0,764	-
	Ortaokul	56	4,50	0,61			
	Lise	56	4,52	0,53			
Kişilerarası Etki	İlkokul	124	4,13	0,67	0,274	0,761	-
	Ortaokul	56	4,15	0,67			
	Lise	56	4,06	0,76			
Sosyal Zekâ	İlkokul	124	4,03	0,67	0,699	0,498	-
	Ortaokul	56	3,94	0,74			
	Lise	56	3,91	0,72			
Politik Beceri Ölçeği	İlkokul	124	4,12	0,51	0,217	0,805	-
	Ortaokul	56	4,06	0,60			
	Lise	56	4,09	0,55			
Özyeterlilik Ölçeği	İlkokul (1)	124	4,25	0,57	4,314	0,014	1-3
	Ortaokul (2)	56	4,22	0,43			
	Lise (3)	56	4,00	0,61			

Tablo 8'deki verilere bakıldığında; Politik beceri düzeyleri ile tüm alt boyutlar ve çalıştıkları okul türü arasında anlamlı fark bulunmadı ($p>0,05$). Çalışılan okul türüne göre öz yeterlilik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Buna göre ilkokulda görev yapan yöneticilerin lisede görev yapan yöneticilere göre öz yeterlilik algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. İlkokul, ortaokul ve lisede öğrenim gören öğrencilerin özellikleri farklılık göstermektedir. Liselerde okuyan öğrencileri öğrenmeye motive etmek ilkokuldaki öğrencilere göre daha zordur. Ayrıca liselerde branş öğretmenleri olduğu ve ilkokuldaki gibi bir sınıfta öğrencilerin tüm sorumluluğunu alan bir öğretmen olmadığı için öğrenciler üzerinde tam bir hakimiyet kurmak zorlaşır. Böyle bir durumda okul yöneticilerine daha fazla sorumluluk yüklenebilmektedir. Bu durum lise yöneticilerinin öz-yeterlilik algılarının daha düşük olmasını açıklayabilir.

Okul yöneticilerinin özyeterlilik, politik beceri ve alt boyutlarına yönelik algıları ile mesleki kıdeme göre ANOVA testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Okul yöneticilerinin özyeterlilik, politik beceri ve alt boyutlarına yönelik algıları ile çalışılan mesleki kıdeme göre ANOVA testi sonuçları

Ölçek ve Boyut	Mesleki Kıdem	n	\bar{X}	s	F	p
İlişki Ağı Kurma Becerisi	10 yıl ve altı	38	4,01	0,58	0,942	0,440
	11-15 yıl arası	60	3,86	0,60		
	16-20 yıl arası	67	3,96	0,59		
	21-25 yıl arası	34	4,00	0,75		

	26 yıl ve üstü	37	4,10	0,68		
Samimi Görünme	10 yıl ve altı	38	4,57	0,47	0,752	0,558
	11-15 yıl arası	60	4,43	0,65		
	16-20 yıl arası	67	4,59	0,50		
	21-25 yıl arası	34	4,56	0,51		
	26 yıl ve üstü	37	4,57	0,57		
Kişilerarası Etki	10 yıl ve altı	38	4,24	0,62	0,721	0,578
	11-15 yıl arası	60	4,08	0,66		
	16-20 yıl arası	67	4,16	0,69		
	21-25 yıl arası	34	4,12	0,81		
	26 yıl ve üstü	37	3,99	0,72		
Sosyal Zekâ	10 yıl ve altı	38	4,07	0,59	0,466	0,760
	11-15 yıl arası	60	3,93	0,71		
	16-20 yıl arası	67	4,00	0,69		
	21-25 yıl arası	34	4,02	0,80		
	26 yıl ve üstü	37	3,88	0,72		
Politik Beceri Ölçeği	10 yıl ve altı	38	4,17	0,42	0,517	0,723
	11-15 yıl arası	60	4,02	0,54		
	16-20 yıl arası	67	4,12	0,52		
	21-25 yıl arası	34	4,13	0,63		
	26 yıl ve üstü	37	4,09	0,59		
Özyeterlik Ölçeği	10 yıl ve altı	38	4,27	0,43	1,031	0,392
	11-15 yıl arası	60	4,10	0,60		
	16-20 yıl arası	67	4,20	0,56		
	21-25 yıl arası	34	4,27	0,46		
	26 yıl ve üstü	37	4,10	0,68		

Tablo 9'daki verilere göre, katılımcıların öz-yeterlik, politik beceri ve alt boyut algılarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı ($p>0,05$) bulunmuştur.

İster görevde yeni ister uzun vadeli olsun, politik becerilere sahip olma konusunda benzer görüşlere sahipler. Öz yeterlik inançları da aynı düzeyde bulunmuştur. Araştırmanın merkez ilçelerde yapılmış olması ve neredeyse hiç yeni öğretmen bulunmaması ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kıdemi 10 yıl ve üzerinde olması kıdem açısından görüşlerin değişmemesine neden olabilir.

Okul yöneticilerinin özyeterlik, politik beceri ve alt boyutlarına yönelik algıları ile çalışılan okuldaki kıdeme göre ANOVA testi sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Okul yöneticilerinin çalıştığı okuldaki kıdeme göre özyeterlikleri ve politik becerilerine ANOVA testi sonuçları

Ölçek ve Boyut	Mevcut Okuldaki Kıdem	n	\bar{X}	s	F	p	Fark
İlişki Ağı Kurma Becerisi	1 yıl ve altı	56	3,97	0,61	0,741	0,529	-
	2-3 yıl arası	64	3,95	0,61			
	4-5 yıl arası	80	4,04	0,63			
	6 yıl ve üstü	36	3,85	0,70			
Samimi Görünme	1 yıl ve altı	56	4,57	0,51	0,929	0,427	-
	2-3 yıl arası	64	4,57	0,52			
	4-5 yıl arası	80	4,56	0,48			
	6 yıl ve üstü	36	4,40	0,76			
Kişilerarası Etki	1 yıl ve altı	56	4,17	0,61	1,497	0,216	-
	2-3 yıl arası	64	4,19	0,67			
	4-5 yıl arası	80	4,12	0,75			

Okul Yöneticilerinin Özyeterlilik Algıları ile Politik Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma

	6 yıl ve üstü	36	3,90	0,72			
Sosyal Zekâ	1 yıl ve altı	56	3,99	0,75	1,811	0,146	
	2-3 yıl arası	64	4,04	0,55			-
	4-5 yıl arası	80	4,03	0,72			
	6 yıl ve üstü	36	3,73	0,76			
Politik Beceri Ölçeği	1 yıl ve altı	56	4,12	0,51	1,587	0,193	
	2-3 yıl arası	64	4,13	0,47			-
	4-5 yıl arası	80	4,14	0,54			
	6 yıl ve üstü	36	3,92	0,65			
Özyeterlilik Ölçeği	1 yıl ve altı	56	4,15	0,48	1,500	0,215	
	2-3 yıl arası	64	4,28	0,52			-
	4-5 yıl arası	80	4,19	0,55			
	6 yıl ve üstü	36	4,04	0,71			

Tablo 10'daki verilere göre, katılımcıların okuldaki mesleki kıdem değişkenine göre öz-yeterlilik, politik beceri ve alt boyut algılarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur ($p>0,05$). İster çalıştıkları okulda göreve yeni başlamış olsunlar, ister uzun süredir görev yapıyor olsunlar, yöneticilerin politik beceri düzeyleri ve özyeterlilik düzeylerine ilişkin görüşleri birbirine yakındır.

3.9. Okul Yöneticilerinin Özyeterlilikleri ile Politik Becerileri Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Analizi

Okul yöneticilerinin politik becerileri alt boyutları ile özyeterlilik ölçeği arasında Pearson Korelasyon Analizi sonuçları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Okul Yöneticilerinin Politik Becerileri Alt Boyutları ile Özyeterlilikleri Düzeyi Arasında Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Öz Yeterlilik
İlişki Ağ Kurma	R	,292**
	P	0,000
Kişilerarası Etki	R	,330**
	P	0,000
Sosyal Zekâ	R	,358**
	P	0,000
Samimi Görünme	R	,275**
	P	0,000
Politik Beceri Ölçeği	R	,384**
	P	0,000

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$,

Tablo 11'deki verilere göre, öğretmenlerin okul yöneticilerinin öz yeterlilik düzeylerine ilişkin algıları ile politik beceri düzeyi algıları arasında pozitif yönde zayıf bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır ($r=0.384^{**}$). Öz yeterliliklerinin yüksek olduğunu düşünen yöneticilerin görüşleri de artmaktadır. Öz-yeterlilik algıları ile politik beceri düzeyi ölçeğinin ağ kurma alt boyutu algısı arasında zayıf ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($r=0,292^{**}$). Okul yöneticilerinin öz-yeterliliklerine ilişkin inançları arttıkça ağ kurma becerilerine ilişkin görüşleri de artabilmektedir. Öz-yeterlilik algıları ile politik beceri düzeyi ölçeğinin kişilerarası etki alt boyutu arasında zayıf

ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($r=0,330^{**}$). Okul yöneticilerinin özyeterliklerine ilişkin inançları arttıkça kişilerarası etkileme becerilerine ilişkin görüşleri de artabilmektedir. Öz-yeterlik algıları ile politik beceri düzeyi ölçeğinin sosyal zeka alt boyutu arasında zayıf ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($r=0,358^{**}$). Okul yöneticilerinin öz-yeterlik algıları arttıkça sosyal zeka becerilerine ilişkin görüşleri de gelişebilir. Politik beceri düzeyi ölçeğinde yer alan öz-yeterlik algıları ile samimi görünme alt boyutu arasında zayıf ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($r=0,275^{**}$). Okul yöneticilerinin öz-yeterlik algıları arttıkça samimi görünme becerilerine ilişkin görüşleri de gelişmektedir.

3.10. Okul Yöneticilerinin Politik Becerileri Özyeterliklerini Yordamasına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Okul yöneticilerinin politik becerileri özyeterliklerini yordamasına ilişkin regresyon analizi verileri Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Okul Yöneticilerinin Politik Beceri Algılarının Özyeterliklerini Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Verileri

Model özeti						
R	R ²	Düzeltilmiş R ²			s	
.395 ^a	.156	.141			.51688	
Katsayılar						
	B	s	β	t	p	
Sabit	2,453	0,3		8,17	0	
İlişki Ağı Kurma	0,032	0,074	0,036	0,434	0,665	
Kişilerarası Etki	0,084	0,071	0,104	1,172	0,242	
Sosyal Zekâ	0,172	0,072	0,215	2,385	0,018	
Samimi Görünme	0,127	0,072	0,124	1,749	0,082	
ANOVA						
Regresyon	11,398	4	2,849	10,666	0,000 ^b	
Artış	61,714	321	0,267			
Toplam	73,112	235				
a. Sabit (Dependent Variable): Özyeterlilik						

Politik becerinin ilişki ağı kurma, kişilerarası ilişki ve samimi görünme alt boyutlarının özyeterlik algılarını anlamlı düzeyde yordadığı, ancak sosyal zeka alt boyutunun anlamlı düzeyde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Tüm boyutlar birlikte değerlendirildiğinde; okul yöneticilerinin politik becerilerine yönelik algılarının özyeterlik düzeyi algılarını anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür. Politik beceriler ölçeğinin sosyal zeka alt boyutu algılarındaki 1 birimlik artış özyeterlik düzeyi puanını 0.172 birim artırmaktadır ($B= 0.172$).

Özyeterlik Algısı= 2.453 + 0.172 (sosyal zeka); okul yöneticilerinin politik beceri düzeyi algılarındaki 1 birimlik artış özyeterlik düzeyi algı puanlarını 2.625 birim artırmaktadır.

Politik becerilerinin ilişki ağı kurma, kişilerarası etki, sosyal zeka ve samimi görünme alt boyutlarının özyeterlilikteki değişimi açıklama oranı (R^2) %15.6'dır. Okul yöneticilerinin özyeterlilik algı puanındaki değişimin %15.6'sı politik beceri düzeyleri ve alt boyutlarına yönelik algıları ile açıklanabilmektedir. Politik beceriye sahip olduğunu düşünen bir okul yöneticisi özyeterlilik düzeyinin yüksek olduğunu da düşünmektedir.

3.11. Araştırmanın Hipotez Tablosu

Çalışma kapsamında yapılan istatistiki analizlerin sonucunda kabul edilen ve reddedilen hipotezler Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12. Hipotez Kabul/Red Tablosu

	HİPOTEZLER	KABUL/RED
H ₁	Okul yöneticilerinin özyeterlilikleri ile politik becerileri arasında anlamlı ilişki vardır.	Kabul
H ₂	Okul yöneticilerinin özyeterlilikleri ile politik becerilerin ilişki ağı kurma alt boyutu arasında anlamlı ilişki vardır.	Kabul
H ₃	Okul yöneticilerinin özyeterlilikleri ile politik becerilerin kişiler arası etki alt boyutu arasında anlamlı ilişki vardır.	Kabul
H ₄	Okul yöneticilerinin özyeterlilikleri ile politik becerilerin sosyal zeka alt boyutu arasında anlamlı ilişki vardır.	Kabul
H ₅	Okul yöneticilerinin özyeterlilikleri ile politik becerilerin samimi görünme alt boyutu arasında anlamlı ilişki vardır.	Kabul
H ₆	Okul yöneticilerinin politik becerileri özyeterliliklerini yordamaktadır.	Kabul

4. Sonuç

Çalışmanın bu bölümünde önceden belirlenen alt problemler için ulaşılan sonuçlar verilmektedir. Ayrıca daha önce yapılmış çalışmaların sonuçları ile bu çalışmanın sonuçları karşılaştırılmıştır. Okul yöneticilerinin öz-yeterlilik algı düzeyleri genel olarak yüksek bulunmuştur. Arıkan'ın (2019) araştırmasında da okul yöneticilerinin öz yeterlilik algılarının yüksek olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde alan yazında okul yöneticilerinin öz yeterlilik düzeyi algılarını yüksek bulan araştırmalar da bulunmaktadır (Doğu, 2016; Duran, 2016; Gülpınar, 2018; Köybaşı, 2016; Tabanlı ve Çelik, 2013).

Okul yöneticilerinin politik beceri algı düzeyleri genel olarak yüksek bulunmuştur. Politik beceri algıları dört alt boyutta incelenmiştir. Katılımcıların ağ kurma becerilerini, kişiler arası etkiyi ve sosyal zeka becerilerini yüksek, ağ kurma becerilerini ise çok yüksek olarak tanımladıkları görülmüştür. Biçer'in (2019) araştırmasında da okul yöneticilerinin politik beceri algı düzeyleri yüksek bulunmuştur. Okul yöneticilerinin politik becerilerine ilişkin çok sınırlı sayıda çalışma olduğu gibi, öğretmenlerin siyasal becerilerine ilişkin araştırmalar da oldukça sınırlıdır (Konay, 2019; Yıldıztaşı, 2017).

Okul yöneticilerinin öz-yeterlilik düzeyleri ile politik becerileri arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Okul yöneticilerinin öz yeterlilik düzeyi algıları ile politik beceri düzeyi algıları, ağ kurma ve samimi görünme alt boyutları arasında pozitif yönde zayıf bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Öz-yeterlilik algıları ile politik beceri düzeyi ölçeğinin kişilerarası

etki ve sosyal zeka alt boyutları arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar, Sümer'in (2020) öğretmenlerin duygusal zeka ve özyeterlik düzeylerinin politik becerileri üzerindeki etkisini konu alan araştırmasının sonuçları ile uyumludur. Araştırmada öz yeterlilik ile politik beceri ve boyutlar arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmuştur. Benzer şekilde literatürde öz yeterlik ile politik beceri arasında pozitif bir ilişki tespit eden çalışmalara rastlanmıştır (Abbas vd 2015; Chopin vd 2012; Jawahar vd 2008).

Okul yöneticilerinin politik beceri düzeyi algılarındaki 1 birimlik artış özyeterlik düzeyi algı puanlarını 2.868 birim artırmaktadır. Politik beceriler ölçeğinin ilişki ağı kurma, kişilerarası etki, sosyal zeka ve samimi görünme alt boyutlarının özyeterlik puanını açıklama oranı %15.6'dır. Okul yöneticilerinin özyeterlik algı puanındaki değişimin %15.6'sı politik beceri düzeyleri ve alt boyutlarına yönelik algıları ile açıklanabilmektedir. Sümer'in çalışmasında bağımlı değişken olarak politik beceri alınmıştır ve öğretmenlerin politik beceri düzeylerinin %27,5' inin özyeterlik düzeyleri ile açıklanabildiği bulunmuştur. Ferris ve diğerleri (2007) özyeterliliğin, işyerindeki politik becerilerdeki bireysel farklılıkları açıklayan özellikler arasında olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Politik beceriler ölçeğinin ilişki ağı kurma, kişilerarası etki, sosyal zeka ve samimi görünme alt boyutları puanlarının bağımsız, özyeterlik puanlarının bağımlı değişken olarak alındığı regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlıdır. Okul yöneticilerinin politik beceri ölçeğinin ilişki ağı kurma, kişilerarası etki, sosyal zeka ve samimi görünme alt boyutlarına yönelik algılarının özyeterlik algı düzeyi puanlarını yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Politik beceriler ölçeğinin sosyal zeka alt boyutunun okul yöneticilerinin özyeterlik algılarını anlamlı şekilde yordadığı görülmüştür. Geyer (2014) 168 üniversite öğrencisinin genel öz yeterlik önlemleri ile dört politik beceri (ilişki kurma yeteneği, kişilerarası etki, sosyal zekâ ve görünür samimiyet) arasındaki ilişkileri incelemiş ve öz yeterliliğin politik beceriyi pozitif anlamda etkilediğini saptamıştır. Khodabandeh ve Ardabili (2015) tarafından örgütsel bağlılık, politik beceri, öz yeterlilik ve vatandaşlık davranışı kavramlarını incelediği çalışma, bir şirketin 171 çalışanı üzerine yapılmış olup, meslek öz yeterliliğinin politik beceriyi olumlu olarak etkilediğini saptanmıştır. Kuramsal çerçeveye bakıldığında özyeterliliğin politik beceriyi pozitif yönde etkilediği görülmüştür.

Çalışmanın bulgularına dayalı olarak geliştirilen politika önerileri şu şekildedir:

Okul yöneticilerinin özyeterlik düzeyleri yüksek bulunmuştur. Bu bulgu eğitim açısından olumlu bir sonuç olmasına rağmen okul yöneticilerinin özyeterlik düzeylerinin çok yüksek olması olasıdır. Bunun için okul yöneticisi adaylarına ve okul yöneticilerine özyeterlik düzeylerini yükselmelerine olanak sağlayacak eğitim programları düzenlenebilir. Okul yöneticilerinin kendi özyeterlik düzeylerini belirleyebilmeleri ve eksik yönlerini görebilmeleri adına bazı değerlendirme uygulamaları yapılabilir. Yaş ve yöneticilik kıdemi değişkenleri de dahil edilerek çalışma yinelenabilir. Aynı konu yeni bir çalışmada, öğretmenlerin algıları ile okul yöneticilerinin kendi yeterliklerini değerlendirmesi karşılaştırılarak yapılabilir. Literatürde okul yöneticilerinin özyeterlikleri ile politik becerilerini karşılaştıran çalışmaya rastlanmamıştır. Bu alanda daha fazla çalışma yapılabilir. Bu çalışmada nicel veri toplama

tekniklerinden yararlanılmıştır. Aynı konu nitel veya hem nicel hem de nitel veri toplama yöntemleri kullanılarak tekrarlanabilir.

Kaynakça

- Abbas, H. W., Shafique, M., Qadeer, F., Moin ud Din, N., Ahmad, R., Saleem, S. (2015). Impact of perceptions of organizational politics on employees' job outcomes: The moderating role of self-efficacy and personal political skills. *Science International*, 27(3), 210-33.
- Acar, T. (2007). Öz-yeterlilik (Self-Efficacy) kavramı üzerine. <https://docplayer.biz.tr/2094979-Ozyeterlilik-self-efccacy-kavrami-uzerne-tulin-acar.html>
- Akçakanat, T. Uzunbacak, H. H. (2017). Proaktif kişiliğin politik beceri üzerindeki etkisi. *Business Management Studies An International Journal*, 5(3), 786-807.
- Aksoy, V. Diken, İ. H. (2009). Rehber öğretmen özel eğitim öz yeterlik ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 10(01), 29-42.
- Arıkan, P. A. (2019). Okul yöneticilerinin özyeterlilik inançları ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. YÖK tez merkezinden edinilmiştir (599651).
- Aydemir, S. (2019). Ortaöğretim öğretmenlerinin özyeterlilik inançları ve profesyonellikleri arasındaki ilişki (yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (601330).
- Atay, S. (2010). Geliştirilebilir yönetim becerisi: Teorik ve ampirik yönleriyle politik yeti. *Amme İdaresi Dergisi*, 43(2), 65-80.
- Baltacı, A. (2017). Okul müdürlerinin iş doyumları ile öz yeterlilik algıları arasındaki ilişki. *İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 49-76.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Bandura, A. (1998). Self-efficacy. In V. S. Ramachandran (Ed.), *Encyclopedia of human behavior*, içinde (Vol. 4, pp. 71-81). New York: Academic Press.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York, NY: Freeman.
- Bayraktar, F. (2020). *Okul yöneticilerinin özyeterlilikleri ile politik becerileri arasındaki ilişki (yüksek lisans tezi)*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (630207).
- Biçer, Y. G. (2019). *Okul yöneticilerinin epistemolojik inançları ile politik becerileri arasındaki ilişki (yüksek lisans tezi)*. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (580242).
- Bozbayındır, F. ve Alev, S. (2019). An analysis of the relationship between the general self-efficacy perceptions of teachers and their political skill levels. *International Journal of Progressive Education*, 15(2), 65-77.

- Chopin, S. M., Danish, S. J., Seers, A., Hook, J. N. (2012). Effects of mentoring on the development of leadership self-efficacy and political skill. *Journal of Leadership Studies*, 6(3), 17-32. DOI:10.1002/jls.21253
- Cingöz, A. (2013). Politik yetenekler ve öz-yönlendirmenin (kendini kurgulamanın) algılanan kariyer başarısı üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 13(26), 153-179.
- Çolak, G. (2019). *Öğretmenlerin özyeterlik alguları ile iş stresleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (yüksek lisans tezi)*. Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (566062).
- Doğu, Y. (2016). Okul yöneticilerinin öğretmenlik öz yeterliklerinin kendi algularına göre incelenmesi (yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (469647).
- Ferris, G. R., Treadway, D. C., Kolodinsky, R. W., Hochwarter, W. A., Kacmar, C. J. ve Douglas, C. (2005). Development and validation of the political skill inventory. *Journal of Management*, 31(1), 126-152.
- Ferris, G. R., Treadway, D. C., Perrewé, P. L., Brouer, R. L., Douglas, C., Lux, S. (2007). Political skill in organizations. *Journal of Management*, 33(3), 290–320.
- Gerçek, C., Yılmaz, M., Köseoğlu, P., Soran, H. (2006). Biyoloji eğitimi öğretmen adaylarının öğretiminde öz-yeterlik inançları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 57-73.
- Gülpınar, A. (2018). Okul yöneticilerinin özyeterliliklerine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. (519903).
- İnandı, Y., Tunç, B. ve Gündüz, B. (2013). Okul yöneticilerinin özyeterlik alguları ile çatışmayı çözme stratejileri arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 2(2), 275-294.
- Jawahar, I. M., Meurs, J. A., Ferris, G. R., Hochwarter, W. A. (2008). Self-efficacy and political skill as comparative predictors of task and contextual performance: A two-study constructive replication. *Human Performance*, 21(2), 138-157.
- Kaykı, B. K. (2019). İlkokul öğretmenlerinin yöneticiden çekinme ve özyeterlik düzeyleri (yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (608464).
- Klassen, R. M. ve Chiu, M. M. (2010). Effects on teachers' self-efficacy and job satisfaction: Teacher gender, years of experience, and job stress. *Journal of Educational Psychology*, 102(3), 741.
- Konay, D. (2019). Ortaöğretim öğretmenlerinin politik beceri ve dalkavukluk hakkındaki görüşleri (yüksek lisans tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (591800).

- Köybaşı, F. (2016). Okul yöneticilerinin girişimcilik, öz-yeterlik ve örgütsel bağlılık algılarının analizi (Sivas ili örneği) (yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (436950).
- Luszczynska, A., Scholz, U., Schwarzer, R. (2005). The general self-efficacy scale: multicultural validation studies. *The Journal of Psychology*, 139(5), 439-457.
- Lynch, R. ve Dembo, M. (2004). The relationship between self-regulation and online learning in a blended learning context. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 5(2), 1-16.
- Mintzberg, H. (1983). The case for corporate social responsibility. *The Journal of Business Strategy*, 4(2), 1-3.
- Nair, A. (2018). Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile Politik Becerileri Arasındaki İlişki (Tekirdağ örneği) (yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (529482).
- Özdemir, M. ve Gören, S. Ç. (2015). Politik beceri envanterinin eğitim örgütlerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 21(4), 521-536.
- Pajares, F. (2003). Self-efficacy beliefs, motivation, and achievement in writing: A review of the literature. *Reading & Writing Quarterly*, 19(2), 139-158.
- Robbins, S. B., Lauver, K., Le, H., Davis, D., Langley, R., Carlstrom, A. (2004). Do psychosocial and study skill factors predict college outcomes? A metaanalysis. *Psychological Bulletin*, 130(2), 261-288.
- Scherbaum, C. A., Cohen-Charash, Y., Kern, M. J. (2006). Measuring general selfefficacy: A comparison of three measures using item response theory. *Educational and Psychological Measurement*, 66(6), 1047-1063. doi: 1047- 1063. 10.1177/0013164406288171
- Schunk, D. H. (1991). Self-efficacy and academic motivation. *Educational Psychologist*, 26(3-4), 207-231.
- Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (2010). Teacher self-efficacy and teacher burnout: A study of relations. *Teaching and Teacher Education*, 26(4), 1059-1069.
- Sümer, V. (2020). Öğretmenlerin duygusal zekâ ve öz yeterlik düzeylerinin politik becerilerine etkisi: Mardin ili örneği (yüksek lisans tezi). Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (616371).
- Şekerci, M. ve Alpay, A. (2009). İlköğretim okulu yöneticilerinin yönetim becerileri ile grup etkililiği arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 15(57), 133-160.
- Şenel, E. ve Buluş, M. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinde tükenmişlik döngüsü ve tükenmişlik döngüsünde öz yeterliğin aracılık rolü. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 1-23.

- Tabancalı, E. ve Çelik, K. (2013). Öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ile öğretmen öz-yeterlilikleri arasındaki ilişki. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1167-1184.
- Tschannen-Moran, M. ve Gareis, C. R. (2004). Principals' sense of efficacy: Assessing a promising construct. *Journal of Educational Administration*, 42(5), 573-585.
- Yaz, A. H. (2018). Ortaokul öğretmenlerinin özyeterlik algıları ile öğretmen liderliği davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi (yüksek lisans tez). Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (534044).
- Yıldıztaşı, M. B. (2017). Politik beceri ile örgütsel tükenmişlik ilişkisinin ortaokul öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi (Yalova İli örneği) (yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (454918).
- Yılmaz, M. (2019). Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerinin, mesleki doyumlarının, öz yeterlik inançlarının ve bireysel yenilikçiliklerinin kendini gerçekleştirme düzeylerine etkisi (yüksek lisans tezi). Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (581925).
- Yılmaz, K. ve Bökeoğlu Çokluk, Ö. (2008). İlköğretim okulu öğretmenlerinin yeterlik inançları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 143-167.